

Gabriel Magalhães

Ramon Llull és viu

Al cel amagat de la meua vida gaudeixo ara del centelleig d'una constel·lació formada per brillants estrelles de l'espiritualitat catalana. Era una cosa que no m'esperava. Fa uns anys, Catalunya i, en concret, Barcelona em semblaven massa riques, massa postmodernes perquè en elles hi hagués llampecs transcendents. Però sí que n'hi ha, i nombrosos. Tot comença per l'estrella polar del monestir de Montserrat. No obstant això, a aquest fulgor s'afegeixen altres resplendors: associacions, centres d'ensenyament, mitjans de comunicació. Sobretot persones: moltes persones i molt actives.

Quan vaig visitar el Museu Nacional d'Art de Catalunya, em vaig adonar que això venia de lluny. Aquelles figures romàniques amb mirada de llacuna serena entonaven un càntic gregorià fantasmal els ressons eteris del qual encara es poden escoltar en l'actualitat. Entre aquestes hipnòtiques imatges medievals i la grandiosa piròtècnica arquitectònica de la Sagrada Família hi ha un rumb de llum que no cessa. De fet, Barcelona pot presenciar avui dia la construcció d'un temple enlluernador que s'erigeix a un ritme pausat de catedral gòtica: una cosa excepcional, potser única, a l'Europa contemporània.

El meu últim descobriment en l'àmbit de la metafísica catalana ha estat l'obra d'aquest gran poeta, eminent professor i ciutadà compromès que és David Jou. Va ser una sorpresa més en un rosari de sorpreses. El vaig conèixer en aquest rusc de constants iniciatives que és la Fundació Joan Maragall, l'orquestra de patrons de la qual dirigeix la batuta eficaç i inquieta de Josep Carbonell. I els assajos, els poemaris d'aquest científic, m'han obligat a organitzar les meves idees sobre els trets de l'espiritualitat mil·lenària que hi ha a Catalunya.

En primer lloc, crida l'atenció el fet que la fe catalana gaurebé sempre tendeixi cap a grans visions del món i del cosmos, com passa a l'obra de Jou. No es tracta, doncs, d'una creença provinciana, enclosa entre les quatre parets dels seus ritus i costums, sinó d'una ma-

nera de recórrer la Via Làctia. Quan un català té fe, els ulls se li omplen d'amplis panorames i, al final, acaba subjectant l'univers sencer a la seva mà, com li passa a la Mare-dedéu montserratina.

D'altra banda, l'espiritualitat dels catalans acostuma a ser il·lustrada. Esclar que això passa en altres zones d'Europa, però també hi ha qui planteja una fe de la senzillesa: una línia que valora la puresa de la

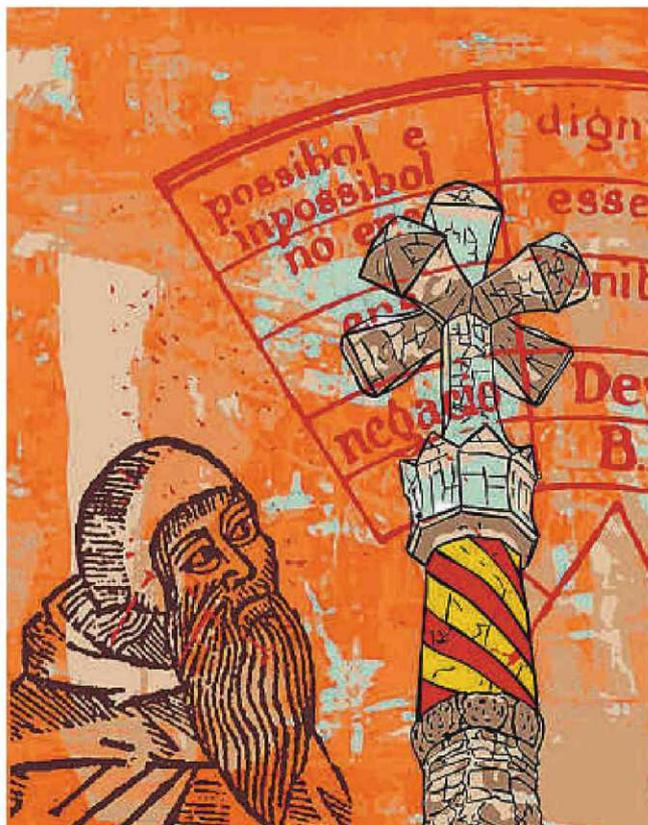
La cultura catalana ha aportat al món sobretot àmplies visions espirituals

ignorància. A Catalunya, les coses no solen passar així. Un entra al museu de Montserrat convençut que l'esperen calzes antics o casulles una mica arnoses, i surt enlluernat per aquella admirable col·lecció d'art. El mateix passa amb David Jou: a la seva obra, la cultura i la creença mútuament s'alimenten.

A més, gairebé sempre la transcendència catalana es transforma en acció social concreta. No es tracta d'una religiositat conformista, parada en el temps, sinó d'una vivència que comporta processos que aporten alguna cosa a la felicitat col·lectiva. Per això, quan llegim *L'avinguda i el laberint*, un bonic llibre de tons cívics, veiem el místic David Jou precipitat al terra dels problemes actuals de Catalunya. Fins i tot Montserrat, aparentment tan distant del món, es connecta amb la societat catalana a través d'una infinitat de vasos capil·lars pels quals circula la sang viva dels problemes quotidians.

Finalment, el català tendeix a ser seriós, rigorós en les seves pràctiques espirituals. No massa emocional, com al sud d'Espanya o a Itàlia, sinó exacte i minuciós. La creença catalana és una cosa pulcra: límpida i continguda. Això es pot veure en la sobrietat de la poesia de Jou o en l'exactitud dels gestos dels monjos montserratins. També és possible comprovar-ho en la correspondència entre la doctora Magda Heras i el pare Ignasi Fossas, un llibre commovedor sobre la llum dels salms davant la foscor de la mort.

El curiós és que, disposant d'una tradició espiritual pròpia tan interessant, l'esquerra catalana de vegades es llanci sobre aquesta dimensió de la creença clavant-li dentades que, sincerament, semblen cosa de lleó hispànic. Diguem que la progressia no és capaç d'entendre l'oportunitat de diàleg que té davant seu. I tampoc no s'adona que, fins al moment, la cultura catalana ha aportat al món sobretot àmplies visions espirituals: per exemple, les d'aquest mallorquí genial que va ser Llull, les del prodigiós Gaudí o, fins i tot, els enginyosos deliris de metafísica comercial típics de Salvador Dalí. Si Catalunya articulés la seva fam de futur amb els seus vells sabors espirituals seria, en el seu conjunt, una enorme Sagrada Família per tots admirada. L'any en què se celebra el setè centenari de la seva mort, un descobreix que, en realitat, Ramon Llull continua viu. Viu en tantes persones que continuen avui la seva aventura. I aquesta aventura és horitzó de futur, i no simple memòria passada. ●

IGNOT